

Žít svůj život

Dětství prožila obklopena láskou a obětavou péčí rodičů, babiček, dědy a prababičky. Bylo úžasné vyrůstat ve čtyřech generacích rodiny, kde se stále něco dělo, cítily se tu tradice, každý zaujímal své neopakovatelné místo, svou přesně danou roli a všechno mělo pevný a jasný řád. Veronika milovala bezesbýtku rodinné rituály. Byly do všech detailů skvěle propracované, roky neměnné a především nedotknutelné pro ni, stejně jako pro ostatní členy domácnosti. Vždy znovu a znovu, rok co rok, prožívala s rozehříváním stejné přípravy na Vánoce, Velikonoce, na dovolenou, na rodinné oslavy a narozeniny. Prováděla přesně dané úkony a přišlo jí to krásné. Nikdy se nezeptala: Proč? Tak omamná jí voněla ten přecháňaný vygruntovaný a naanáný byt, když seděla s prababičkou u stolu a na okoládové figurky z vánoční kolekce navazovaly nitky, aby pak mohly okoládové ozdoby zavěsit na stromek. Byla šťastná, když na svátky k nim doma přišli nejen obě babičky, děda, prababíčka, ale i teta se strejdou s bratranci a sestřenicemi.

Veronice se tyto chvíle vryly nesmazatelně do paměti. Není divu, že by si všechny skvělé zážitky a krásné okamžiky nejraději odnesla i do dospělosti. Už jako malá snila o tom, že jednou bude mít také takovou rodinu, že bude prostírat stejný kytikováný servis pro sváteční příležitosti u velkého rozkládacího stolu, kde budou sedět její děti, manžel, rodiče a doufala, že i prarodiče. Cítila potřebu uchovat každou rodinnou tradici jako nejvyšší klenot a předat ji další generaci. Nic na tom nezměnila ani bouřlivá pubertální revolta. I když v šestnácti chtěla být neskonale svá, nezávislá, svobodná, volnomyšlenkáská, na Vánoce vždy seděla na svém místě u stolu, o Velikonocích barvila s babičkou vajíčka a účastnila se všech rodinných oslav. Přes všechnu samostatnost totiž nacházela v těchto situacích, které se opakovaly, stejně jako jaro, léto, podzim i zima, jistotu a klid. Rodinné zvyky ji ukotvovaly vase a prostoru. Všechno mělo svůj dokonalý řád, žádný chaos a zmatek. Cítila, že dokud je možné posedět společně u velkého stolu s bílým ubrusem, není třeba se nic bát. Členy své rodiny nesměrně milovala a respektovala. K srdci jí přirostly staré hrnce, sváteční ubrusy, vázy, svícní, vci, které se dělily už po mnoha generacích. Z dětství si tak do života odnesla jasně daná pravidla, jak žít a jak se chovat. A její silně zakořeněný vzorec chování jí nic a nikdo jen tak snadno nedokázal udusit ani ona ne.

Když uměla prababíčka, bylo Veronice patřacet a po absolvování vysoké školy práv zažívala první velké dobrodružství v pracovním procesu. Bohužel po milované stoleté staence odešel brzy i děda, pak jedna i druhá babička. Prázdná místa u slavnostního stolu přibývala, ale Veronika se stále zuby nehty snažila dál žít svůj dětský sen. Bohužel žádný muž, který by se alespoň trochu podobal jejímu úžasnému otci, nepřicházel. Nikdo z nápadníků se mu nemohl ani přiblížit. A tak, když opět ztroskotal jeden z mnoha pokusů o vážnější vztah a Veronika zjistila, že je to hotná, rozhodla se, že bude dítě vychovávat sama. Její velmi prodlá rodina jí opět láskyplně obemkla a ona se vrhla s vervou do nové role. Do role dokonalé matky.

Na synových prvních narozeninách seděla u svátečního stolu už jen ty i – máma s tátou, ona a kluk. Ale pořád to ještě byla rodina. Bohužel ne nadlouho. Maminka zemřela hned následující rok. Veronika cítila, že musí za každou cenu udržet rodinné dědictví a předat ho svému synovi. Před Vánoci proto, i při velkém pracovním vytížení,

vygruntovala s vypětím všech sil celý byt, dodržela přesně do puntíku všechny rituály, i když u stolu už zbyly jen tři.

Chtěla, aby Viktor měl také takové krásné dětství jako ona. I tehdy, když už zbyli sami dva – ona, coby tátomáma, a on. Měla pocit, že tím, že se všechny podstatné události v roce odehrávají podle zaběhnutých kolejí, je vlastně neustále ve spojení se všemi třemi, co odešli, a které tolik milovala. Jakoby byli s ní a sledovali bedlivě, zda dělá všechno, jak se patří a sluší:

„Je to tak dobré, mami? Jsou ty vánočky dostatečně vykynulý, povedla se mi svíčka, a co říkáš tomu narozeninovému čtyřpatrovému dortu? To je výtvor, co? Viki i jeho kamarádi z toho byli úplně vedle!“

Veronice si neuvědomovala, že takto přes pohled svých nejbližších vlastně posuzuje všechno své konání, samu sebe i svého syna. To, že pomyslně prošla kontrolou svých rodičů, jí přinášelo velké uspokojení. Stejně jako ji těšila chvála okolí, které ji považovalo za skvělou matkou.

Tahle role jí ale nepřipadala zase až tak těžká. I když měla fofra byla na všechno sama – na výchovu, na vydělávání peněz, na rozhodování se v každé běžné i krizové situaci – měla ji dobrý pocit, že ob stojí před svými zásadami, zvyky a životními pravdami, které v ní byly jako pevná neproměnná nedotknutelná skála. Navíc synek rodinné rituály s nadšením přijímal, asem dokonce sám ležel na každé maličkosti a hlídal, zda máma na něco nezapomněla.

Veronika byla tak opojená vlastní dokonalostí skvělé vše zvládající matky a dobrým pocitem, jak by ji ohodnotila máma a babička, až přehlédla, že se něco mění. Byla si tak jistá synovou dokonalostí, že věřila, že jeho se puberta ani žádná revolta netýká, protože se zkrátka proti ní nemůže bouřit nepotřebuje. Chyba! Potřeboval to mnohem víc, než ti instokrevní síg i kolem něj. Ona, díky dostatečně silné vnitřní disciplíně i své celkem bouřlivé pubertě, doma neustále fungovala přesně podle daných pravidel. Vždy se dokázala přinutit k tomu, aby dělala to, co se má a očekává. Její syn se však vzepěl. A to byl šok. To nečekala. Nejprve začal ignorovat domluvené věci, přestože moc dobře věděl, že jeho máma nikdy nepřijde ani o minutu pozdě a nedochvilnost ji strašně vytáhne. O to ale přece patnáctiletému klukovi šlo, vytáhl et dospěl. A pak začal bořit všechny konvence, přikrč jednu za druhou.

Veronika však nepochopila, že aureola dokonalosti a všechny ty rodinné tradice a pravdy, mohou jejímu synovi lézt šíleně na nervy, že mu to způsobuje problémy mezi jeho vrstevníky, že se díky své slušnosti, ohleduplnosti a uctivosti vůči autoritám a dospělým, stává vyvrhelem a často terčem psychické šikany. Nechápala, že je pro něj najednou mnohem zábavnější a bezpečnější být mezi třemi nejhoršími, než třemi nejlepšími. Jako by zcela zapomněla na své vlastní dospívání – vínečko, cigárka, zmalované oči, provokativní trička, tajné výlety, o kterých rodiče nevěděli...

Situace se vyhrotila, když jí syn zrušil Vánoce. Tedy, alespoň Veronika to tak viděla. Kluk se jednoduše domluvil s několika spolužáky z vysoké, a prostě jí oznámil, že pojedou 23. prosince na hory. To bylo něco skandálního a Veronika se zhroutila. Jak jí to mohl udělat, když ví, že Vánoce jsou pro ni nedotknutelné, posvátné, že se na celý rok těší jako malé dítě?! Jak si to dovolil porušit rodinnou tradici a nechat ji na šetrný

den úplně samotnou! Brala to jako útok na svoji osobu. Její krásný sen se roztříštil na tisíce kousků.

Místo dialogu, zvolila represii. Hrozit se pohádali. Vánoce měli zkažené oba, protože striktně odmítla synův návrh, aby si udělali vánoční posezení dva dny předem a předali si dárky. Na uraženou si hrála ještě mnoho dní a týdnů poté a ve vzniklém dusnu se pohybovala jako slon v porcelánu. Neměla o svém trápení komu říct, protože se styděla. Celou záležitost totiž brala jako osobní prohru. Věc nechápal, že se v její rodině po padesáti letech nemnohdy mohlo být co takového stát. Cítila se podvedená, naprosto zaskočená a kamarádkám se nemínila sňím takovým srovnávat. Věděla, že jako pokaždé ve svém životě, to bude muset řešit sama se sebou. Selhala, věc nebyla supermatka!

Synův neuvěřitelný tlak okolností nevydržel a odstěhoval se do podnájmu ke kamarádovi. To byla další rána. Veronika sice synka celý život vedla, jak se alespoň domnívala, k samostatnosti a zdravému sebevědomí a fakt, že se jednou odstěhuje, brala jako naprosto nutný bypřímý potěbný. Přesto jí to v této rozlétostné atmosféře zaskočilo. Její trápení a sebelítost tak skoro nebraly konce a věc neděla jak z toho ven. Vždy Viktor je přece to jediné co má! Co když o něj půjde? Kvůli blběm Vánocům!

A tehdy jí to došlo. Vždyť on udělal jenom to, co ona ve skrytu duše chtěla udělat už dávno. Vzepít se stereotypu. Přestat žít život druhých, neustále se hlídat jejich omyly a posuzovat se jejich optikou. Je pravda, že jí to na jedné straně dodávalo pocit bezpečí domova, ale doopravdy ji to svazovalo a dost omezovalo. Najednou zcela jasně viděla, jak jí už několikrát napadlo, že by bylo prima vykašlat se na všechny ty přepřávy, na penězích dvanácti druhů cukroví, po kterých vždy nakonec zbytečně ztloustla, a místo toho odjet třeba na chalupu nebo někam na zasněžené hory nebo na místo přijímání koledníků se procházet třeba po Budapešti. Vždy ale tuto odvážnou myšlenku zahнала jako nepřátelkou, hrošnou, nesprávnou. Ale proč by vlastně měla být nesprávná? Její rodina vždy dělala tak, jak se jí to líbilo, její syn se přizpůsoboval, dokud se to líbilo jemu a co ona? Ona jela ve vyjetých kolejkách, dělá se, co dělá bez ohledu na vlastní pocity. Jen proto, že se to má, že se to od ní žádá a očekává, že na ni rodina spoléhá... A teď jsou kvůli tomu s jejím jediným a nejbližším člověkem rozhádaní..

Kdyby tak nelpěla na nekompromisní většiny povaných zásadách. – tak se to má, tak se to musí! Vyvěla z ní na povrch geneticky zakódovaná disciplína, která byla i v matce a před tím ještě v její matce a otci. Ale prababi přece takové nebyla! Veronika si moc dobře vybavovala tu hrdou a nezávislou ženu, která rozhodně netrpěla potěbami dělat vždy jen to, co se má. Jejím oblíbeným řečením bylo: „*Nemusím přece ležet pod stél, když tam ležou všichni.*“

Co se to za ty poslední roky u nás dělá? Ptala se Veronika sama sebe. Místo aby ch ešila sebe a svůj život, ešila jsem neřešitelné. Teprve teď začínala jasně vidět, že syn nemohl zůstat stále takový, jak si ho vysnila. Je to krásná živoucí a rozvíjející se bytost, která má na tomto světě vlastní životní dráhu, svůj cíl, sny a ideály, vlastní postoje a názory. To samé ale přece platí i pro ni. Místo truce a zbytečného trápení mohla poslední léta využít k tomu, aby se dál rozvíjela. Ano, rituály, rodinné zvyky a mravy jsou užitečné, ale jen do chvíle, než začnou člověka zotročovat a omezovat. Měla si přiznat dávno, že vlastně nelpí na tradicích jako její matka, ale přesto se snaží napasovat

život do její šablony, že žije život druhých, jejich očekáváními. Konečně si uvědomila, že staré, vyšlapané cesty by se sice neměly opomíjet, ale nemusí se přece kopírovat, že i dobré úmysly mohou vést do pekel.

Ohromně se jí ulevilo. Ještě není pozdě vše napravit, omluvit se synovi za svou eposť, odpustit mu jeho neohrabanost při prosazování svého názoru a hlavně odpustit sama sobě, že už nebude dít všechno jak se má. Připadala si najednou volná a svobodná. Už není třeba nic předit. Veronika mimoděk sáhla po mobilu, ale pak ho odložila. Otevřela notebook a při prvním stisknutí klávesnice cítila, jak se konečně osvobozuje od nesmyslného břemene, které s sebou léta zbytečně vlákla.

Milý Viki.

Dlouho jsem přemýšlela o nás dvou a ráda bych Ti řekla něco moc důležitého. Chci totiž, aby mezi námi bylo zase vše v pořádku, a vím, že na současném stavu nesu velkou vinu. Přede vším se Ti omlouvám, že jsem ve všech směrech moc tlačila na pilu. Místo abych se zastavila ve svém svatém tažení za dokonalostí, trestala jsem Tvými itkami, mlčením, uražeností. Trestala jsem lovka nejmilovanějšího a zapomínala, že už jsi dospělý, že máš svůj život. Neoceníla jsem, jak je od Tebe nesmírně laskavé, že ještě se mnou jedeš na několik dní stanovat a trekovat po Šumavě, že se mnou jezdíš na chatu, kde uděláš, co je třeba, posloucháš, celkem trpělivě, moje neustálá poučování. Nevážila jsem si toho. Vyžadovala jsem nesmyslně, abys chodil domů včas, ještě před půlnocí, abys mi neustále říkal, kam a kdy jdeš. Dnes už vím, že to nemohlo dopadnout jinak. Tvá vzpoura byla nutná a potěbná nejen pro Tebe, ale i pro mě. Mám Ti moc ráda. Mámá.

Obratem jí přišla odpověď.

Ahoj mami

Víš, že já na psaní moc nejsem. Taky Ti mám moc rád. Stavil bych se v sobotu. Uděláš mi, pls, bramborák ☺?